

Sygn akt XXV C 518/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 sierpnia 2012r

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Błażejczyk

Protokolant: sekretarz sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2012r w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa-Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

przeciwko (...) sp. z o.o. w W.

o zapłatę

1 Powództwo oddala.

2 Nieuiszczone koszty sądowe przejmuje na rzecz Skarbu Państwa.

3 Zasądza od Skarbu Państwa- Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kwotę 7217zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **XXV C 518/11**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 marca 2011 roku **Skarb Państwa reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa** wnosił o zasądzenie od pozwanej – (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, kwoty 334 500,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami naliczonymi od tej kwoty od dnia 6 czerwca 2010 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż strony zawarły umowę, której przedmiotem było „Wykonanie koncepcji programowej docelowego przebiegu drogi krajowej (...)na odcinku od granicy województwa w km ok. 312+808 do km ok. 362+00”. Powód podniósł, iż zgodnie z umową jaką zawarł z pozwaną była ona zobowiązana do przedstawienia 3 wariantów przebiegu trasy obejmujących koncepcję programową, a dopiero w trakcie wykonywania umowy strony ustaliły, iż pozwana opracuje 3 warianty jedynie STEŚ, czyli opracowania wstępnego a koncepcję programową tylko dla jednego już wybranego wariantu lokalizacji. Powód podkreślił, iż z umowy wynika, iż powód nie posiada materiałów wyjściowych do projektowania, co świadczy o tym, że nie posiada żadnych materiałów również, że nie posiada inwentaryzacji przyrodniczej.

Termin wykonania umowy został ustalony na dzień 16 sierpnia 2007 roku w zakresie materiałów do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zaś do dnia 14 marca 2008 roku w zakresie materiałów do decyzji o ustaleniu lokalizacji drogi. Terminy nie zostały przez pozwaną dochowane. W dniu 21 stycznia 2008 roku pozwana przekazała powodowi docelowy przebieg drogi, do tych opracowań powód zgłosił zastrzeżenia. W dniu 20 lutego 2008 roku pozwana wystąpiła do powoda z prośbą o przesunięcie terminu realizacji umowy do dnia 15 sierpnia 2009 roku, co

zostało uwzględnione w aneksie nr 1. W dniu 10 grudnia 2008 roku pozwana przedstawiła Studium Techniczno-Ekologiczno -Środowiskowe (dalej określane jako STEŚ) Etap II wraz z raportem z oceny oddziaływania na środowisko, który zawierał błędy, które były przez pozwaną poprawiane do dnia 18 lutego 2010 roku. Zdaniem powoda roczne opóźnienie w realizacji umowy nastąpiło z przyczyn leżących po stronie pozwanej. Podniósł, iż z powodu braku prawidłowego raportu – za co winę ponosiła pozwana, niemożliwym było uzyskanie decyzji środowiskowej oraz kontynuowanie prac projektowych i zakończenie realizacji umowy w terminie. Powód podkreślił, iż wobec niewykonania umówionych prac na mocy § 15 ust. 1 lit. c powodowi przysługiwało prawo odstąpienia od umowy, co uczynił w dniu 12 kwietnia 2010 roku. W związku z opóźnieniem na etapie projektowania lokalizacji inwestycji instytucja finansująca budowę obwodnicy N.i L. o długości 34 km zmniejszyła kwotę dofinansowania z 900 mln zł na 420 mln zł. Powód zaznaczył, iż w § 14 ust. 1 lit. c umowy strony zastrzegły że wykonawca zapłaci zamawiającemu karę umowną z tytułu odstąpienia przez zamawiającego od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, w wysokości 15% wynagrodzenia netto za dokumentację projektową, co zdaniem powoda stanowi kwotę 334 500 zł. W dniu 6 maja 2010 roku pozwanej doręczono wezwanie do zapłaty w/w kwoty ze wskazaniem 30 dniowego terminu na uiszczenie żądanej kwoty. Termin upłynął w dniu 5 maja 2012 roku, stąd też powód odsetki od dnia 6 maja 2010 roku i kwota żądana pozwem.

W dniu 13 kwietnia 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt XXV Nc 57/11 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu (k. 152).

Pozwana (...) sp. z o.o. w W. wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty (k. 156-164). W sprzeciwie pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwana podniosła, iż powód od początku żądał od niej wykonania opracowań które nie były przedmiotem umowy, a które winny być posiadane przez zamawiającego. Zdaniem pozwanego brak wskazanych opracowań tj STEŚ I i STEŚ II lub chociażby tylko inwentaryzacji przyrodniczej nie tylko spowodował znaczne opóźnienie realizacji zamówienia ale w niektórych przypadkach wręcz uniemożliwiło wykonanie zamówienia. Pozwana podała, iż wielokrotnie wskazywała powodowi, iż opracowania są jej niezbędnie potrzebne do realizacji umowy oraz w celu ich ewentualnego wykonania żądała wydłużenia terminu umowy oraz udzielenia zamówienia dodatkowego. Pozwana podniosła, iż przekroczenie terminów wykonania umowy nastąpiło na skutek okoliczności, za które pozwana odpowiedzialności nie ponosi, bowiem powstały one z winy powoda. W ocenie pozwanej powód wadliwie określił i przygotował realizację zamówienia nie dysponując podstawowymi dokumentami warunkującymi rozpoczęcie i wykonania zamówienia. Pozwana zaznaczyła, iż chcąc zrealizować zamówienie zrealizowała opracowania, do których przedstawienia zobowiązany był powód m.in. inwentaryzacją przyrodniczą na całym odcinku i STEŚ I i STEŚ II licząc, iż w zamian powód uwzględni wydłużenie terminu realizacji projektu. Pozwana dodała, iż w toku realizacji umowy powód wielokrotnie zmieniał lub doprecyzowywał warunki, co zmuszało pozwaną do częstego wprowadzania korekt i zmian, a co za tym idzie nie sposób uznać, iż winą za nieterminowe wykonanie umowy obarczać można wyłącznie pozwaną.

Odnosząc się do żądania kary umownej pozwana podniosła, iż może być ona zastrzeżona jedynie na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, a nie może być wiązana z ustawowymi przesłankami wypowiedzenia umowy. Powód jako przyczynę odstąpienia od umowy wskazał, przekroczenie przez pozwaną granic wykonania umowy, wskazując przekroczenie przez pozwaną terminu przekazania całości opracowań projektowych o 60 dni, co zdaniem pozwanej nastąpiło z winy powoda. Pozwana w ogóle kwestionowała fakt skutecznego odstąpienia przez powoda od umowy, argumentując to bezwzględną nieważnością zapisu umowy stanowiącego podstawę odstąpienia od umowy. Pozwana podniosła, iż zgodnie z art. 395 § 1 k.c. warunkiem skutecznego zastrzeżenia możliwości odstąpienia od umowy jest jednoznaczne określenie terminu, w którym to uprawnienie przysługuje stronie. Powyższego zabrakło w treści § 15 ust. 1 lit. c umowy, bowiem przemilczano tam czas, jaki strona ma na złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Powołując się na pogląd orzecznictwa i doktryny pozwana podała, iż samo wskazanie przesłanek warunkujących odstąpienie od umowy, bez wskazania okresu czasu w którym

takie odstąpienie może być dokonane czyni taki zapis nieważnym, a złożone na jego podstawie oświadczenie jest bezskuteczne.

Pozwana, iż nie można uznać, że do odstąpienia przez powoda od umowy doszło na gruncie art. 635 § 1 k.c. skoro powód w oświadczeniu o odstąpieniu wyraźnie powołał się na konkretny przepis umowy. Podniosła, iż odstąpienie od umowy zostało złożone po upływie terminu umownego na ukończenie dzieła, tj. po 15 sierpnia 2009 roku a przepis art. 635 k.c. ma zastosowanie jedynie przed terminem ukończenia dzieła. Wskazała, iż powód nie wskazał czy odstąpił od całości czy od części umowy, decyzje co do tego pozostawił pozwanej.

Pozwana zakwestionowała zarówno co do zasady jak i w całości żądanie zasądzenia kary umownej, wnosząc o jej zmniejszenie na gruncie art. 484 § 2 k.c. Uzasadniając powyższe pozwana wskazała, iż w znacznej mierze wykonała zobowiązanie, co więcej nie ponosi winy w uchybieniu terminowi, a powodowi nie przysługuje roszczenie o odszkodowanie na zasadach ogólnych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 marca 2007 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w O. zawarła ze pozwaną – (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę Nr (...) (k. 15-22), w skład której jako integralne części wchodziły:

1. Oferta wykonawcy wraz z formularzami „Lista podwykonawców”, „Personel” i „Wykaz sprzętu”,
2. Specyfikacje techniczne (k. 26-117),
3. Tabela opracowań projektowych (k. 23-24),
4. Harmonogram prac projektowych (k. 25).

Przedmiotem umowy było „wykonanie koncepcji programowej docelowego przebiegu drogi krajowej nr (...) na odcinku od granicy województwa w km ok. 312+808 do km ok. 362+00”. W myśl umowy pozwanej powierzono wykonanie Koncepcji Programowej dla 47 km nowego przebiegu drogi krajowej nr (...). Zgodnie z umową do wykonawcy dokumentacji projektowej należał wybór optymalnego przebiegu drogi krajowej nr (...) pod względem m.in. ekonomicznym, środowiskowym, społecznym oraz wykonanie koncepcji programowej dla budowy w/w drogi.

Na koncepcję programową składał się szereg opracowań projektowych:

1. Koncepcja programowa;
2. Materiały do wniosku o wydanie decyzji lokalizacyjnej;
3. Mapa do celów projektowania dróg;
4. Projekt prac geologicznych;
5. Dokumentacja geologiczno-inżynierska;
6. Dokumentacja hydrogeologiczna;
7. Geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych;
8. Dokumentacja wymagana do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
9. Raport z oceny oddziaływania na środowisko dla wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
10. Materiały do konsultacji społecznych i prezentacji;

11. Dokumentacja geodezyjna i kartograficzna związana z nabywaniem nieruchomości;
12. Dokumentacja geodezyjna i kartograficzna związana z czasowym korzystaniem z nieruchomości;
13. Dokumentacja formalno-prawna związana z nabywaniem nieruchomości;
14. Dokumentacja formalno-prawna związana z czasowym korzystaniem z nieruchomości.

Strony (zgodnie z Ofertą Wykonawcy) ustaliły wynagrodzenie za wykonanie dokumentacji projektowej na kwotę 2 720 600,00 zł brutto. Termin wykonania umowy w zakresie materiałów do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach został oznaczony do dnia 16 sierpnia 2007 roku, zaś co do decyzji o ustaleniu lokalizacji drogi (kompletny projekt) do dnia 14 marca 2008 roku.

W myśl § 5 ust. 2 umowy, opracowania projektowe i elementy opracowań projektowych, miały być realizowane zgodnie z harmonogramem prac projektowych zatwierdzonym przez Kierownika Projektu wskazanego przez Zamawiającego - A. F. (§ 4 pkt 2 umowy). Podczas spotkania z dnia 12 września 2007 roku ustalono harmonogram prac projektowych (k. 263) oraz poczyniono ustalenia co do wariantów (k. 262).

W § 14 ust. 1 lit c. umowy zastrzeżono, iż wykonawca zapłaci zamawiającemu karę umowną z tytułu odstąpienia od umowy przez zamawiającego z przyczyn leżących po stronie wykonawcy. Wysokość kary umownej ustalono na 15% wynagrodzenia netto za dokumentację projektową czyli na 334 500 zł (wynagrodzenie netto w wysokości 2 230 000 zł razy 15%).

W § 15 ust. 1 lit. c umowy wskazano, że zamawiającemu przysługuje prawo do odstąpienia od umowy z 14 dniowym wyprzedzeniem, pod warunkiem uznania, że zaszły okoliczności o których mowa w § 5 ust. 6 umowy, tj. wówczas gdy opóźnienie przekazania jakiegokolwiek opracowania projektowego wymienionego w harmonogramie prac projektowych przekroczy 60 dni, co stanowi podstawę do rozwiązania umowy przez zamawiającego z winy wykonawcy.

W dniu 11 stycznia 2008 roku powód zwrócił się do pozwanej o pilne podanie terminu wykonania Studium Techniczno-Ekologiczno -Środowiskowego I (STES I). Powód poinformował pozwaną, iż do dalszych prac projektowych należy wybrać wariant 1 i 2 (od granicy województwa do O.) (k. 118).

W dniu 21 stycznia 2008 roku powód zwrócił uwagę pozwanej na konieczność sporządzenia inwentaryzacji przyrodniczej dla wariantów przebiegu przecinających obszar Natura 2000, prosząc co jak najszybsze przystąpienie do sporządzania w/w opracowania oraz o pilne przesłanie zaktualizowanego harmonogramu rzeczowo-finansowego realizacji umowy (k. 119).

W dniu 21 stycznia 2008 roku pozwana przekazała powodowi STES docelowego przebiegu drogi krajowej nr (...)na odcinku od granicy województwa (...)w km ok. 312+808 do km ok. 362+000 Etap I (STES I: STES Etap I oraz Analizę Środowiskową (k. 120).

Pismem z dnia 8 lutego 2008 roku powód przedstawił pozwanej uwagi do przygotowanej przez nią dokumentacji. W szczególności podano, iż wariant 2a jest najgorszy, zwrócono uwagę na nieścisłości w analizie środowiskowej, na brak lokalizacji pomników przyrody oraz na nieuwzględnienie problematyki postępowania aktywnych osuwisk (k. 121).

Podczas spotkania, które miało miejsce w dniu 19 lutego 2008 roku (k. 122-124) strony omówiły aktualny etap prac projektowych oraz ustaliły harmonogram rzeczowy dalszych etapów opracowania który został zatwierdzony przez A. F.:

Zgodnie z powyższym ustalono, iż:

- STES II zostanie sporządzony do dnia 30 kwietnia 2008 roku;

- Raport z oceny oddziaływania inwestycji na środowisko zostanie sporządzony do dnia 30 czerwca 2008 roku;
- Materiały do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji po uzgodnieniu STEŚ przez ZOPI i KOPI zostaną sporządzone do dnia 15 lipca 2008 roku;
- Uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji nastąpi do dnia 31 października 2008 roku;
- Koncepcja programowa zostanie sporządzona do dnia 31 marca 2009 roku;
- Uzgodnienie koncepcji programowej przez ZOPI i KOPI nastąpi do dnia 15 maja 2009 roku;
- Materiały do wniosku o wydanie decyzji lokalizacyjnej zostaną zebrane do dnia 15 sierpnia 2009 roku;

Dnia 19 lutego 2008 roku odbyło się spotkanie w sprawie zaawansowania prac projektowych na drogę krajową nr (...) (k. 260-261).

Pismem z dnia 20 lutego 2008 roku (k. 125) pozwana wystąpił do powoda z prośbą o przesunięcie terminu wykonania umowy do dnia 15 sierpnia 2009 roku (pierwotny termin wykonania umowy wyznaczono na dzień 14 marzec 2008 roku). Wniosek wykonawcy umotywowany był koniecznością sporządzenia inwentaryzacji przyrodniczej, która pierwotnie miał być wykonywana w okresie od lutego do sierpnia a co za tym idzie należało rozpocząć je przed zawarciem umowy o prace projektowe.

Aneksem do umowy nr 1 z dnia 25 lutego 2008 roku zmieniono termin wykonania opracowania zgodnie z wnioskiem pozwanej, tj. wyznaczono go na dzień 15 sierpnia 2009 roku. Do dnia 15 sierpnia 2009 roku wykonane miały być materiały do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jak i decyzja o ustaleniu lokalizacji (k. 126).

W piśmie z dnia 29 lutego 2008 roku GDDKiA poinformował Dyrektorów Oddziałów GDDKiA o zastrzeżeniach Komisji Europejskiej dotyczących dokumentacji środowiskowych dla inwestycji drogowych, informując m.in. iż koniecznym jest wykonanie dokumentacji środowiskowej przez cały okres wegetacyjny i lęgowy, czas na prowadzenie obserwacji przyrodniczych musi obejmować co najmniej okres od początku marca do końca sierpnia. Zasada ta nie musi być stosowana gdy oddział posiada aktualne, tj. nie starsze niż 2 letnie inwentaryzacje przyrodnicze wykonane na terenach, na których ma przebiegać droga (k. 257).

Pismem z dnia 3 marca 2008 roku pozwana zwróciła się do powoda z prośbą o rozszerzenie zakresu umowy z dnia 23 marca 2007 roku o 3 wariant. Wartość dodatkowych prac wyceniono na 100 000 zł (k. 258).

W piśmie z dnia 12 marca 2008 roku powód przekazał pozwanej zalecenia projektowe (k. 256).

W piśmie z dnia 27 marca 2008 roku pozwana zwróciła się do powoda z ponowieniem prośby rozszerzenia przedmiotowej umowy z dnia 23 marca 2007 roku o opracowanie wariantu 3 (k. 255).

W piśmie z dnia 1 kwietnia 2008 roku Wojewoda (...)przekazał powodowi zalecenia jakie winien wziąć pod uwagę podczas opracowywania koncepcji programowej docelowego przebiegu drogi krajowej nr (...) (k. 429).

Pismem z dnia 7 maja 2008 roku pozwana poprosiła powoda o sprecyzowanie stopnia szczegółowości inwentaryzacji przyrodniczej dla wykonania opracowania poza obszarem Natura 2000 (k. 254).

W piśmie z dnia 9 maja 2008 roku powód poinformował pozwaną co do zakresu inwentaryzacji przyrodniczej poza obszarem Natura 2000, podając iż inwentaryzacja musi być wykonana w okresie wegetacyjnym który przypada pomiędzy marcem a sierpniem, przy czym nie musi trwać od marca do sierpnia. Ponadto powód wyraził zaniepokojenie informacjami co do braku zamiaru pozyskiwania niezbędnych danych do rzeczowego wykonania raportu o oddziaływaniu środowiskowym (k. 252).

W piśmie z dnia 15 maja 2008 roku powód przekazał pozwanej dodatkowe informacje co do wykonania inwentaryzacji przyrodniczej (k. 253).

Pismem z dnia 27 maja 2008 roku pozwana zwróciła się do powoda z prośbą o pokrycie kosztów dodatkowych prac i rozszerzenia zakresu rzeczowo-finansowego przedmiotowej umowy, w związku z inwentaryzacją przyrodniczą poza obszarem Natura 2000 (k. 251).

W piśmie z dnia 3 lipca 2008 roku powód poinformował pozwaną, iż budowa obwodnicy (...)i (...) będzie finansowana ze środków unijnych, prosząc o przewidzenie możliwości etapowego realizowania prac (k. 248).

Na powyższe pozwana odpowiedziała pismem z dnia 10 lipca 2008 roku (k. 249).

W piśmie z dnia 22 lipca 2008 roku powód poinformował pozwaną, iż należy rozłożyć realizację w I etapie odcinka składającego się z połączonych obwodnic (...)i (...) (k. 250).

W dniu 8 września 2008 roku pozwana poinformowała powoda, iż przekazanie zaktualizowanego harmonogramu prac będzie możliwe po zakończeniu konsultacji społecznych (k. 247).

W dniu 29 sierpnia 2008 roku powód zwrócił się do pozwanej o niezwłoczne przesłanie aktualnego harmonogramu realizacji prac projektowych. Żądanie to uzasadnione było na gruncie pkt 5.1.2. Wymagań Ogólnych, zgodnie z którymi wykonawca zobowiązany był do przedkładania zaktualizowanego harmonogramu prac projektowych m.in. w razie niezgodnego z harmonogramem postępu prac przy wykonywaniu elementów opracowań projektowych (k. 127).

W piśmie z dnia 9 września 2008 roku (k. 128-129) pozwana przedstawiła powodowi zaktualizowany harmonogram prac, w którym przewidział następujący postęp prac:

- do dnia 31 października 2008 wykonany zostanie STEŚ II;
- do dnia 15 listopada 2008 roku przygotowane zostaną materiały do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji po uzgodnieniu STEŚ II przez ZOPI i KOPI;
- do dnia 28 lutego 2008 roku nastąpi uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji;
- do dnia 30 kwietnia 2009 roku miała zostać sporządzona koncepcja programowa;
- do dnia 31 maja 2009 roku miało nastąpić uzgodnienie koncepcji programowej przez ZOPI i KOPI;
- do dnia 15 sierpnia 2009 roku miały zostać sporządzone materiały do wniosku o wydanie decyzji lokalizacyjnej.

Za wykonanie opracowania pozwana otrzymała wynagrodzenie w kwocie 618 568,57 zł.

Jak wskazano powyżej, zgodnie ze zaktualizowanym harmonogramem prac STEŚ II powinien zostać wykonany do dnia 31 października 2008 roku, raport z oceny oddziaływań na środowisko dla wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do dnia 15 października 2008 roku.

W dniu 9 września 2008 roku pozwana przekazała powodowi harmonogram realizacji prac projektowych (k. 245-246).

W dniu 15 października 2008 roku pozwana przekazała powodowi materiały do konsultacji społecznych i prezentacji (k. 244).

W dniu 15 października 2008 roku pozwana wystawiła fakturę nr 108/2008 na kwotę 12 810 zł za materiały do konsultacji społecznych i prezentacji (k. 243).

W/w dokumenty zostały przekazane powodowi w dniu 10 grudnia 2008 roku (k. 241-242). Raport zawierał błędy, które pozwana poprawiła dopiero w dniu 18 lutego 2010 roku.

W dniu 10 grudnia 2008 roku pozwana wystawiła fakturę nr 142/2008 na kwotę 200 000 zł, oceniając, iż zaawansowanie prac nad koncepcją programową sięga 54%, zaś raport i dokumentacja wymagana do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej ukończone zostały w 100% (k. 240).

W dniu 20 stycznia 2009 roku odbyło się spotkanie, którego celem było omówienie STEŚ II (k. 238-239).

W dniu 2 marca 2009 roku odbyło się posiedzenie Zespołu (...) (k. 217-233).

W piśmie z dnia 2 marca 2009 roku pozwana poinformowała powoda, iż niedotrzymanie terminu wykonania umowy, wynika z tego, iż po podpisaniu umowy pozwana zobowiązana została do wykonania prac, wykraczających poza SWIZ, który była by w stanie wykonać w terminie. Zdaniem pozwanej opracowanie m.in. STEŚ I i STEŚ II nie było przedmiotem umowy. Pozwana wskazała, iż wykonała szereg prac dodatkowych, które wyceniła na łączną kwotę 1 184 018,54 zł. Pozwana zwróciła się do powoda z prośbą o urealnienie terminu wykonania umowy i przesunięcie go na 30 sierpnia 2010 roku oraz o rozliczenie w/w kwoty. Pozwana podała, iż w razie zrezygnowania z wymogu podziału działek gruntu termin wykonania umowy może zostać skrócony do 30 kwietnia 2010 roku (k. 265-266).

W piśmie z dnia 9 marca 2009 roku pozwana poprosiła powoda o sprecyzowanie zakresu korekt lub uzupełnień, jakie należy wprowadzić do dotychczasowej wersji projektu (k. 237).

W piśmie z dnia 12 marca 2009 roku powód poinformował pozwaną o uzupełnieniach, jakie jego zdaniem winny znaleźć się w raporcie o oddziaływaniu na środowisko (k. 236).

W piśmie z dnia 20 marca 2009 roku powód poinformował pozwaną, iż nie wyraża zgody na zmianę terminu zakończenia umowy oraz nie uznaje prac wymienionych przez pozwaną w piśmie z dnia 2 marca 2009 roku, jako dodatkowych (k. 234-235).

W dniu 8 kwietnia 2009 roku powód zwrócił się do pozwanej z prośbą o ustosunkowanie się do uwag ZOPI z dnia 2 marca 2009 roku oraz o poprawienie dokumentacji z dnia 27 kwietnia 2009 roku (k. 216).

Pismem z dnia 20 kwietnia 2009 roku powód zwrócił się do pozwanej z prośbą o udzielenie informacji co do podjętych działań w zakresie uzupełnienia raportu o oddziaływaniu na środowisko, bowiem termin ukończenia opracowania mija z dniem 27 kwietnia 2009 roku (k. 215).

W piśmie z dnia 24 kwietnia 2009 roku pozwana przedstawiła powodowi swoje uwagi co do pisma z dnia 8 kwietnia, w którym powód zawarł uwagi do ZOPI (k. 212-214).

W piśmie z dnia 5 maja 2009 roku powód poinformował pozwaną o tym jakie powinny zostać przyjęte założenia terminów realizacji poszczególnych etapów drogi (k. 211).

W dniu 19 maja 2009 roku powód poprosił pozwaną o przesłanie aktualnego harmonogramu wykonania opracowań projektowych (k. 209).

W dniu 27 maja 2009 roku pozwana poinformowała powoda (odpowiadając na pismo z dnia 19 maja 2009 roku), iż obecnie wprowadza korekty do opracowania STEŚ II w oparciu o zalecenia zawarte w protokole ZOPI z dnia 2 marca 2009 roku oraz piśmie z dnia 5 maja 2009 roku (k. 210).

W dniu 12 października 2009 roku powód przekazał pozwanej uwagi do raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Wzywając do dostarczenia raportu do dnia 22 października 2009 roku (k. 199-200).

W piśmie z dnia 26 listopada 2009 roku powód zwrócił się do pozwanej z prośbą o zamieszczenie w raporcie o oddziaływaniu na środowisko informacji na temat obwodu drogowego oraz miejsc obsługi podróżnych wraz ze wskazaniem ich lokalizacji, prosząc o przesłanie poprawionego raportu do dnia 27 listopada 2009 roku (k. 201).

W dniu 27 października 2009 roku pozwana przesłała powodowi poprawiony i uzupełniony raport, zgodnie z prośbą zawartą w piśmie powoda z dnia 26 listopada 2009 roku (k. 202).

W dniu 23 czerwca 2009 roku powód przedstawił pozwanej uwagi do raportu o oddziaływaniu na środowisko, który został mu przesłany wraz z pismem z dnia 27 października 2009 roku (k. 203).

Kolejne uwagi do raportu o oddziaływaniu na środowisko zostały przedstawione pozwanej, przez powoda pismem z dnia 28 sierpnia 2009 roku. W załączniku przesłano uwagi PARP z dnia 11 sierpnia 2009 roku (k. 204, 204-205).

Na spotkaniu w dniu 3 września 2009 roku strony odbyły spotkanie, którego przedmiotem był raport oddziaływania na środowisko. Na spotkaniu ustalono, iż projektant skoryguje raport zgodnie z uwagami PARP z dnia 11 sierpnia 2009 roku oraz uwagami GDDKiA z dnia 28 sierpnia 2009 roku. Ustalono, iż poprawiona wersja zostanie przekazana powodowi do dnia 14 września 2009 roku (k. 207-208).

W dniu 18 lutego 2010 roku nastąpiło przekazanie dokumentacji projektowej wykonanej na podstawie przedmiotowej umowy (k. 130-131).

W dniu 23 lutego 2010 roku powód przekazał pozwanej podpisany protokół dawczo-odbiorczy z dnia 19 lutego 2010 roku dotyczący STEŚ II oraz Raportu o oddziaływaniu na środowisko (k. 132).

W dniu 26 lutego 2010 roku odbyło się posiedzenie Komisji Opiniowania Przedsięwzięć Inwestycyjnych, która zgodnie z wewnętrzną procedurą obowiązująca w GDDiK rekomendowała wariant wniosku o wydanie (k. 133-139).

Zgodnie z protokołem zdawczo-odbiorczym z dnia 10 grudnia 2008 roku stan prac na grudzień 2008 roku kwotowo wynosił 507 023,42 zł netto z całkowitej kwoty wynagrodzenia, którą umową ustalono na równowartość 2 230 000,00 zł (k. 140).

Ostateczne odebranie prac nastąpiło w dniu 18 lutego 2010 roku po poprawieniu błędów przez pozwaną (k. 130-131).

Pismem z dnia 23 lutego 2010 roku powód przekazał pozwanej podpisany protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 19 lutego 2010 roku dotyczący STEŚ II oraz Raportu o oddziaływaniu na środowisko (k. 132).

W dniu 26 lutego 2010 roku odbyło się posiedzenie Komisji Oceny Przydatności Inwestycyjnych przy GDDKiA, którego przedmiotem było STEŚ docelowego przebiegu drogi krajowej nr (...) na odcinku od granicy województwa w km ok. 312+808 do km ok. 62+000 – Etap II (k. 133-139).

W piśmie z dnia 9 marca 2010 roku pozwana zwróciła się do powoda z prośbą o potwierdzenie stanowiska co do części raportu, tj. w zakresie obliczeń hałasu (k. 421).

W dniu 16 marca 2010 roku powód przesłał pozwanej STEŚ docelowego przebiegu drogi krajowej nr (...) na odcinku od granicy województwa w km ok. 312+808 do km ok. 362+000 przyjęte protokołem z dnia 16 marca 2010 roku, z prośbą o realizację podjętych ustaleń (k. 187-196).

W piśmie z dnia 24 marca 2010 roku pozwana przedstawiła powodowi swoje stanowisko odnośnie protokołu z posiedzenia KOPI z dnia 26 lutego 2010 roku (k. 184-186).

W piśmie z dnia 25 marca 2010 roku powód poinformował pozwaną o błędnym wykonaniu pomiaru hałasu, prosząc o ich poprawienie (k. 422).

Pozwana po wykonaniu raportu oddziaływania na środowisko nie kontynuowała prac i nie przystąpiła do przygotowania Koncepcji Programowej.

Ze wskazanych powyżej powodów, w dniu 12 kwietnia 2010 roku powód złożył pozwanej oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 23 marca 2007 roku, ze skutkiem z dniem 30 kwietnia 2010 roku. Jednocześnie z odstąpieniem od umowy powód zażądał zapłaty kary umownej w wysokości 334 500 zł, w terminie 30 dni od otrzymania noty księgowej (k. 142-143).

Pomimo upływu terminu na wykonanie decyzji, który określony został na dzień 15 sierpnia 2008 roku pozwana nie wykonała następujących opracowań projektowych, do których wykonania była obowiązana:

1. Koncepcji programowej;
2. Materiałów do wniosku o wydanie decyzji lokalizacyjnej;
3. Mapy do celów projektowania dróg;
4. Projektu prac geologicznych;
5. Dokumentacji geologiczno-inżynierskiej;
6. Dokumentacji hydrologicznej;
7. Geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych;
8. Dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej związanej z nabywaniem nieruchomości;
9. Dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej związanej z czasowym korzystaniem z nieruchomości;
10. Dokumentacji formalno-prawnej związanej z nabywaniem nieruchomości;
11. Dokumentacji formalno-prawnej związanej z korzystaniem z nieruchomości (k. 142).

W ramach realizacji umowy pozwana wykonała:

- Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowe Etap I i II (STEŚ I i II);
- raport oddziaływania na środowisko z inwestycją przyrodniczą;
- materiały do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- materiały do konsultacji społecznych i prezentacji.

W dniu 4 maja 2010 roku pozwana odpowiedziała na odstąpienie od umowy, podnosząc iż jest ono bezskuteczne przez wzgląd na bezwzględną nieważność przepisu umowy stanowiącego podstawę odstąpienia, bowiem zgodnie z art. 395 § 1 k.c. warunkiem skutecznego zastrzeżenia w umowie możliwości odstąpienia od umowy jest jednoznaczne określenie terminu, w którym uprawnienie przysługuje. Wbrew powyższemu w treści § 15 ust. 1 lit. c umowy nie określono w/w przesłanki. Ponadto pozwana podniosła, iż nie zgadza się z twierdzeniami powoda co do tego iż ponosi ona winę w opóźnieniu prac (k. 144-145).

Dnia 6 maja 2010 roku pozwana otrzymała notę księgową nr 8/10 z dnia 20 kwietnia 2010 roku (k. 148) obciążającą pozwaną karą umowną za odstąpienie od umowy, zawierającą żądanie zapłaty kary umowna w wysokości 334 500 zł w terminie 30 dni (k. 149).

W piśmie z dnia 12 maja 2010 roku powód podtrzymał swoje stanowisko co do odstąpienia do umowy (k. 146).

W piśmie z dnia 2 czerwca 2010 roku pozwana poinformowała powoda, że nie akceptuje wypowiedzenia umowy oraz że podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko (k. 150).

W dniu 5 czerwca 2010 roku upłynął dla pozwanej termin zapłaty kary umownej.

Pismem z dnia 2 lutego 2011 roku powód wezwał pozwaną do uzupełnienia w terminie jednego miesiąca od otrzymania niniejszego pisma, raportu o oddziaływaniu na środowisko, zgodnie z wezwaniem z dnia 21 stycznia 2011 roku. Powód poprosił o podjęcie natychmiastowych działań i pisemną informację w przeciągu tygodnia od otrzymania przedmiotowego pisma o przystąpieniu do korekty raportu (k. 176).

Pismem z dnia 10 lutego 2011 roku pozwana poinformowała powoda, iż w związku z pismem z dnia 12 kwietnia 2010 roku, zawierającym oświadczenie o odstąpieniu przez powoda od umowy z dnia 23 marca 2007 roku, umowa ta wygasła ex tunc (k. 497).

W piśmie z dnia 10 marca 2011 roku powód odniósł się do odmowy usunięcia wad w raporcie oddziaływania na środowisko, poinformował iż odstąpienie od umowy dotyczyło niewykonanej części umowy. Ponadto powód poinformował pozwaną, że wypłaci jej wynagrodzenie za opracowania w kwocie 618 568,57 zł brutto (k. 179).

W dniu 10 sierpnia 2011 roku odbyło się spotkanie, którego przedmiotem było postępowanie odwoławcze od decyzji (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w O. z dnia 30 lipca 2010 roku (k. 426).

W piśmie z dnia 6 września 2011 roku Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości poinformowała powoda, iż projekt o nazwie „Obwodnica N.w ciągu grogi krajowej nr 15” został usunięty z Listy Projektów Indywidualnych (...) (k. 478).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przywołane powyżej dowody dokumentarne, których prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a Sąd również nie znalazł podstaw do odmowy im mocy wiarygodnego dowodu. Ponadto w procesie rekonstrukcji stanu faktycznego niniejszej sprawy Sąd oparł się na zeznaniach złożonych przez świadków: K. S. (k. 294-298), A. M. (k. 318-320), J. Z. (k. 332-334), W. O. (k. 350-356), B. I. (k. 384-386), A. F. (k. 399-403), D. M. (k. 431-435), R. G. (k. 484-488), K. C. (k. 488-491), które Sąd uznał za wiarygodne w zakresie w jakim pokrywają się one z pozostałym materiałem dowodowym, w szczególności z dowodami z dokumentów i zeznaniami innych osób. Sąd pominął twierdzenia świadków, w zakresie w jakim wypowiadają się oni nie co do faktów, a wypowiadają oceny tych faktów. Zeznania miały jedynie charakter pomocniczy w stosunku do dowodów dokumentarnych, które stanowiły główne podwaliny dla ustaleń w zakresie stanu faktycznego. Nadmienić należy, że strona powodowa składając załączniki do pozwu pozostawiła na nich żółte karteczki, które zostały przez sąd zignorowane, bowiem nie można ich uznać ani za pismo procesowe, ani za jego część, tym bardziej, że te „dopiski” nie zostały przekazane do odpisów załączników do pozwu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Podstawę prawną roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie stanowi § 14 ust. 1 lit. c umowy w zw. z § 15 ust. 1 lit. c umowy w zw. z § 5 ust. 6 ustawy.

Zgodnie z § 14 ust. 1 lit. c umowy wykonawca zapłaci zamawiającemu kary umowne z tytułu odstąpienia przez zamawiającego od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy w wysokości 15% wynagrodzenia netto za dokumentację projektową.

W myśl § 15 ust. 1 lit. c zamawiającemu przysługuje prawo odstąpienia od umowy, z czternastodniowym wyprzedzeniem, jeżeli zamawiający uznał, że zaszły okoliczności o których mowa w § 5 ust. 6 i § 7 ust. 4 lub w § 8 ust. 6 lub § 9 ust. 3.

Zgodnie z § 5 ust. 6 umowy opóźnienie przekazania jakiegokolwiek opracowania projektowego wymienionego w harmonogramie prac projektowych przekraczające 60 dni stanowi podstawę do rozwiązania umowy przez zamawiającego z winy wykonawcy.

Żadne z postanowień umowy, w szczególności wskazany powyżej § 15 ust. 1 lit. c umowy, nie zawierają oznaczenia terminu w którym strony mogą odstąpić od umowy, a takie wymaganie zawarte jest w art. 395 § 1 k.c. Zgodnie z art. 395 § 1 k.c. można zastrzec, że jednej lub obu stronom przysługiwać będzie w ciągu oznaczonego terminu prawo odstąpienia od umowy. Prawo to wykonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanką umownego zastrzeżenia odstąpienia od umowy jest określenie terminu, w którym może to nastąpić, co stosuje się do każdego wypadku takiego zastrzeżenia, a więc także takiego, w którym odstąpienie od umowy uzależniono od zdarzenia przyszłego (w tym niewykonania określonego obowiązku) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 roku, II CK 261/03, LEX nr 174165).

Podobnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Katowicach (wyrok z dnia 23 kwietnia 2008 roku, V ACa 130/08, LEX nr 465067), podnosząc, iż zapisy umowy stron dotyczące umownego prawa odstąpienia od umowy bez oznaczenia terminu, w czasie którego będzie możliwe skorzystanie z prawa odstąpienia od umowy - uznać trzeba za sprzeczne z bezwzględnie obowiązującym przepisem art. 395 § 1 k.c. Przepis ten wprowadza bowiem, na wypadek ustalenia umownego prawa do odstąpienia od umowy, wymagania obwarowane sankcją nieważności (art. 58 § 1 k.c.), do których to wymagań należy m.in. obowiązek oznaczenia terminu, w czasie którego będzie możliwe skorzystanie z prawa odstąpienia. Oznaczenie terminu w czasie którego możliwe będzie złożenie oświadczenia o odstąpieniu ma znaczenie dla oceny czy prawo to jest możliwe do realizacji po terminie ukończenia umowy lub jej części. Zastrzeżenie prawa odstąpienia wprowadza do stosunku stron element niepewności co do trwałości skutków umowy (w razie jej wykonania) albo istnienia stosunku umownego.

Wobec powyższego Sąd uznał za trafny zarzut pozwanej, co do bezskuteczności odstąpienia przez powoda od umowy z dnia 23 marca 2007 roku bowiem zapisy umowy stron dotyczące umownego prawa odstąpienia od umowy na których powód oparł oświadczenie o odstąpieniu od umowy, tj. przepisy § 14 ust. 1 lit. c umowy w zw. z § 15 ust. 1 lit. c umowy w zw. z § 5 ust. 6 ustawy, uznać należało za sprzeczne z bezwzględnie obowiązującą normą zawartą w art. 395 § 1 k.c., bowiem wbrew w/w przepisowi zapis umowy przewidujący prawo odstąpienia nie zawiera oznaczenia terminu w jakim możliwe było odstąpienie od umowy. Podkreślić bowiem należy, iż norma z art. 395 § 1 k.c. wprowadza wymóg określenia terminu w jakim można odstąpić od umowy pod rygorem nieważności na gruncie art. 58 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 roku, II CK 261/03, LEX nr 174165).

Ponieważ postanowienia § 15 ust. 1 lit. c umowy nie zawierają oznaczenia wymaganego art. 395 § 1 k.c. to uzasadnione jest przyjęcie, iż zastrzeżenie umownego prawa odstąpienia od umowy jest nieważne, stosownie do art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 395 § 1 k.c. Tym samym nie mogło dojść do odstąpienia od umowy na skutek oświadczenia złożonego przez powoda na podstawie przesłanki wynikającej z umowy. Zdaniem sądu w sytuacji niniejszej sprawy nie ma zastosowania art. 635 k.c. zgodnie z którym jeżeli przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła. Złożone po terminie wykonania dzieła oświadczenie o odstąpieniu od umowy nie może być oceniane na podstawie art. 635 k.c., który to przepis pozwala na odstąpienie od umowy przez zamawiającego jeszcze przed terminem do wykonania dzieła, gdy wobec opóźnienia się przez przyjmującego zamówienie z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła nie jest prawdopodobne, że zdoła je ukończyć w czasie umówionym (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 21 stycznia 2004 r., IV CK 356/02, Mon. Spół. 2005, nr 5, s. 14; także wyrok Sądu Najwyższego z 1 kwietnia 2003 r., II CKN 1417/00, OSNC 2004, nr 6, poz. 97). Kodeks cywilny nie przewiduje możliwości wypowiedzenia umowy o dzieło. Odstąpienie od umowy, jako sposób jej rozwiązania, różni się od wypowiedzenia, które nie odnosi się do umowy o dzieło. "Wypowiedzenie", w przeciwieństwie do "odstąpienia", prowadzi do przerwania stosunku wynikającego z umowy ze skutkami dotyczącymi wyłącznie niewykonanych elementów zobowiązania (a zatem do rozwiązania tego stosunku ex nunc - na przyszłość). Wypowiedzenie ma znaczenie w wypadku długoterminowych

stosunków prawnych, co do których zastosowanie skutkującego natychmiast z mocą wsteczną prawa odstąpienia od umowy nie w każdej sytuacji jest ekonomicznie uzasadnione, z uwagi na niecelowość bądź też ograniczoną możliwość dokonania zwrotu świadczeń już spełnionych przez strony. Do rozwiązania umowy przez wypowiedzenie zdaniem sądu w niniejszej sprawie dojść nie mogło z uwagi na charakter łączącej strony umowy (umowa o dzieło).

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na wskazane okoliczności (wniosek k.157 i k.375) bowiem wniosek zmierzał do zlecenia biegłemu dokonania ocen, a nie do wykorzystania wiadomości specjalnych w związku z koniecznością ustalenia pewnych danych. Podkreślić należy, że pozwana złożonym przez siebie harmonogramem zobowiązała się do wykonania konkretnych prac we wskazanych przez siebie terminach, a okoliczność czy to były prace dodatkowe nieobjęte łączącą strony umową czy prace wykonywane w ramach umowy pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia, bowiem niniejsza sprawa nie dotyczy wynagrodzenia za prace nieobjęte umową.

Termin wykonania umowy upłynął z dniem 15 sierpnia 2009 roku, bezspornie do tej daty pozwana nie sporządziła opracowań projektowych jakie zgodnie z umową miała wykonać. Niniejsza sprawa nie dotyczy ustalenia czy pozwana w ramach umowy powinna była czy nie wykonać STEŚ I i STEŚ II, bezspornie pozwana podjęła się wykonania tych opracowań i sporządzenia inwentaryzacji przyrodniczej na całym odcinku trasy, stąd też doszło do podpisania aneksu nr 1 do umowy i przedłużenia terminu do wykonania umowy o 16 miesięcy zgodnie z wnioskiem wykonawcy. To wykonawca wskazał jakie prace w jakich terminach w tym okresie wykona. Nadmienić należy, że raport oddziaływania na środowisko był konieczny do uzyskania decyzji środowiskowej, zaś STEŚ wynikał m.in. z tego, że ta inwestycja była finansowana ze środków unijnych, inwentaryzacja przyrodnicza obejmuje wskazania obszaru Natura 2000, rezerwatów, parków krajobrazowych i obszarów cennych przyrodniczo, a żeby uznać czy na obszarze lokalizacji inwestycji takie obszary występują inwentaryzacja przyrodnicza jest konieczna. Wojewódzki konserwator przyrody już w 2007r wskazywał konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej na całym odcinku inwestycji w pasie po 500m od jezdni, czyli w pasie o szerokości 1km. Sposób wykonania inwentaryzacji przyrodniczej przez wykonawcę był taki, że zostały zlekceważone zalecenia przyrodników odnośnie ominięcia torfowiska i projektant zaproponował przejście przez torfowisko (obszar cenny przyrodniczo), co prowadziło do degradacji tego obszaru, a obejście które zostało wykonane po uwagach zamawiającego przechodziło przez zbiornik wodny. Po tym jak uwagi zamawiającego zostały przekazane wykonawcy ich poprawianie trwało 14 miesięcy, podczas gdy zwyczajowo jest przyjęte 30 dni.

Pozwana miała świadomość, że z powodu nieważności odstąpienia od umowy w/w umowa nadal wiąże strony, terminy wynikające z harmonogramu wykonywania prac zostały znaczne przekroczone, a zwłoka pozwanej w wykonaniu umowy wzrasta każdego dnia. Pozwana miała możliwość samodzielnie odstąpić od umowy, a skoro tego nie zrobiła i podnosi nieważność oświadczenia drugiej strony o odstąpieniu to musiała liczyć się ze stanem niepewności. Wskazać należy na niekonsekwencje działania pozwanej, bowiem z jednej strony pozwana nie poprawiła zgłoszonych do złożonej dokumentacji uwag twierdząc, że umowa uległa rozwiązaniu na skutek odstąpienia od niej przez zamawiającego, co powoduje domniemanie, że pozwana uznawała odstąpienie za ważne i skuteczne, z drugiej strony pozwana nie zwróciła otrzymanych pieniędzy za przekazane opracowania i nie żądała wydania tego co przekazała w wyniku wykonywania umowy i nie realizuje umowy przez dalsze lata, co powoduje narastanie okresu opóźnienia. O powyższej okoliczności pozwana musi sobie zdawać sprawę. Pozwana trafnie wskazała, iż nie mogło dojść do odstąpienia od umowy albowiem postanowienia umowne mówiące o prawie odstąpienia od umowy były nieważne. Wobec powyższego, skoro pozwana zdawała sobie sprawę z tego, że umowa nadal ją obowiązuje a co za tym idzie nie wykonując jej świadomie popada w zwłokę.

Konsekwencją rozstrzygnięcia w przedmiocie żądań pozwu było rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu. Sąd mając na uwadze wynik procesu zgodnie z art. 98 k.p.c. obciążył powoda, jako stronę przegrującą kosztami zastępstwa procesowego, ustalając je na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powiększając je o opłatę skarbową od pełnomocnictwa.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.